

HKL-Liikelaitos

TILINPÄÄTÖS 1.1. – 31.12.2014

HKLjk 26.2.2015

**Laatinut:
Hallinto- ja talousyksikkö
Talouspalvelut**

SISÄLLYSLUETTELO

Toimintakertomus	2 - 12
Tuloslaskelma	13
Tase	14 - 15
Rahoituslaskelma	16
Tilinpäätöksen 31.12.2014 liitetiedot.....	17 - 27
Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista sekä säilytystavoista.....	27 - 28
Investoinnit.....	29
Tunnusluvut ja niiden laskentaperusteet	30 - 31
Suoritetilinpäätös:	
Matkustajamäärät ja linjakilometrit	32
Matkustajakilometrit ja paikkakilometrit.....	33
Tilinpäätöksen allekirjoitus	34

TOIMINTAKERTOMUS TILIKAUDELTA 1.1. – 31.12.2014

HALLINTO

Helsingin kaupungin liikennelaitos on toiminut kaupunginvaltuuston 16.11.1994 tekemän päätöksen mukaisesti 1.1.1995 alkaen kirjanpitolakia ja -asetusta sekä kaupungin taloussääntöä noudattavana nettobudjetoituna kunnan liikelaitoksena.

Joukkoliikenteen organisointi muuttui Helsingin seudulla 1.1.2010, kun Helsingin seudun liikenne (HSL) aloitti toimintansa. HSL:n jäsenkuntia ovat Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi ja Siipoo. HSL vastaa Helsingin seudun joukkoliikenteen suunnittelu-, tilaaja- ja asiakastoiminnoista.

HKL on toiminut vuoden 2010 alusta lähtien raitiovaunu-, metro- ja lauttaliikenteen tuottajana sekä Helsingin raideliikenneinfran kehittämisestä ja ylläpidosta vastaavana organisaationa. HKL tuottaa liikenne- ja infrapalveluja Helsingin Seudun Liikenne -kuntayhtymälle.

Organisaatio, johto ja tilintarkastajat

Liikennelaitoksen toimintaa johtavaan johtokuntaan kuuluivat puheenjohtaja Otso Kivekäs, varapuheenjohtaja Riina Simonen ja jäsenet Kimmo Kokkila, Kari Kälviä, Ari Lehtinen, Sakari Oka, Marjaana Syrjälä, Lilja Tamminen ja Sinikka Vepsä. Kaupunginhallituksen edustajana johtokunnassa oli Jarmo Nieminen. Lisäksi johtokunnan kokouksiin osallistui rakennus- ja ympäristötointa johtava apulaiskaupunginjohtaja Pekka Sauri.

Johtokunnan varajäsenet olivat Hanne Owen, Pekka Aimonaho, Maria Landen, Anja Malm, Heidi Lehikoinen, Eva Buddas, Tuomo Valve, Vesa Virri ja Jouni Uusikivi. Kaupunginhallituksen edustajan varaedustaja oli Laura Rissanen.

Johtokunta piti 20 kokousta.

Liikennelaitoksessa toimi vuonna 2014 toimitusjohtajan alaisuudessa kolme taloudellisesti toisistaan eriytettyä yksikköä: HKL-Liikelaitos, HKL-Raitioliikenne ja HKL-Metroliikenne. HKL-Liikelaitos jakautuu hallinto- ja talousyksiköksi sekä HKL-Infrapalveluksi.

Laitoksen johtoryhmään kuuluivat vuoden 2014 lopussa toimitusjohtaja Ville Lehmuskoski, hallintojohtaja Yrjö Judström, raitioliikenneyksikön johtaja Pekka Sirviö, metroliikennejohtaja Tapio Hölttä, infrayksikön johtaja Juha Saarikoski ja viestintäpäällikkö Elina Maunuksela. Henkilöstön edustajina johtoryhmässä olivat Kari Uusikumpu ja Anneli Honkala, joiden varajäseninä toimivat Pekka Hirvonen ja Jarno Portti.

Johtoryhmä kokoontui vuoden aikana 20 kertaa.

Vuodesta 2003 HKL:n toimitusjohtajana työskennellyt Matti Lahdenranta jäi eläkkeelle vuonna 2014. Kaupunginvaltuusto valitsi 24.9.2014 toimitusjohtajan virkaan diplomi-insinööri Ville Lehmuskosken.

HKL:n hallinnon ja talouden tarkastuksesta huolehtii valtuuston asettaman tarkastuslautakunnan 1. jaosto puheenjohtajanaan Terhi Koulu-mies.

Kaupungin tilintarkastusyhteisönä toimii KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy. Vastuullisena tilintarkastajana toimii Leif-Erik Forsberg, JHTT, KHT.

HENKILÖKUNTA JA MAKSETUT PALKAT

HKL-Liikelaitoksen palveluksessa oli tilikauden aikana keskimäärin 150 henkilöä (2013: 147). Tilikauden lopussa henkilöstövahvuus oli 146 (2013: 148).

Palkkoja maksettiin yhteensä 6 891 051,91 (2013: 6 954 970,90) euroa.

TOIMIALAN KEHITYS

Liikennesuoritteet

Metroliiikenteessä tehtiin 62,1 milj. matkaa vuonna 2014 (2013: 63,5). Raitioliiikenteessä matkoja tehtiin 55,5 milj. matkaa (2013: 56,7).

Raitioliiikenteen tarjoamat paikkakilometrit putosivat hieman edellisvuodesta ja olivat 592,4 milj. paikkakilometriä (2013: 595,6). Metroliiikenteessä paikkakilometrejä kertyi 2 137,3 miljoonaa (2013: 2 124,9) eli 0,6 % edellisvuotta enemmän.

Laatu- ja ympäristöasiat

Laatu

Matkustajien tyytyväisyys HKL:n tuottamiin joukkoliikennepalveluihin säilyi hyvällä tasolla vuonna 2014. Asiakastyytyväisyyden kokonaisarvosana oli raitiovaunuliikenteelle 4,01 (2013: 4,00) ja metroliiikenteelle 4,17 (2013: 4,22).

Matkustajien kokemaa järjestystä ja turvallisuutta parantuivat edellisestä vuodesta. Kokonaisarvosana oli raitioliiikenteessä 4,22 (2013: 4,16) ja metroliiikenteessä 4,13 (2013: 4,08). Molemmissa arvosanan asteikko on 1-5 (1=erittäin huono, 5=erittäin hyvä).

Joukkoliikenteen laatututkimuksella tutkitaan kaluston turvallisuutta ja laatua havainnointitutkimuksella. Tutkimuksia suoritetaan keväisin ja syksyisin. Vuoden 2014 aikana HSL muutti laatupisteytyksen perusteita, joten tulokset eivät sellaisenaan ole vertailukelpoisia aiempien vuosien kanssa

Kevään 2014 laatututkimusten keskiarvot olivat raitiliikenteessä 99,55% (2013 koko vuosi: 99,84%) ja metroluikenteessä 99,50% (2013 koko vuosi: 99,85%). Tulokset ilmoitetaan laatupisteinä, joissa pyritään maksimiarvoon (100%).

Syksyn laatututkimuksen yhteydessä otettiin käyttöön poikkeamapisteitys. Poikkeamapisteissä paras mahdollinen laatutaso on 0 ja maksimiarvoa ei ole. Jokainen vaunussa havaittu poikkeama lisää poikkeamapistesaldoa. Syksyn laatututkimusten arvot olivat raitiliikenteessä 13,86 ja metroluikenteessä 11,22.

Helsinki on ollut mukana kansainvälisessä BEST -tutkimuksessa vuodesta 2000 alkaen. Vuonna 2014 oli mukana kuusi kaupunkia: Helsinki, Kööpenhamina, Oslo, Tukholma, Wien ja Geneve. Haastattelututkimus tehtiin kaikissa HSL:n jäsenkunnissa. Helsingin seutu oli kokonaisarvosanalla mitattuna paras joukkoliikennekaupunki jo viidentenä vuotena peräkkäin. Helsingin seudun asukkaista 78 prosenttia oli tyytyväisiä joukkoliikenteeseen.

HSL-alue on paras joukkoliikenteen tarjonnassa, luotettavuudessa, rahalle saadussa vastineessa ja joukkoliikenneuskollisuudessa. Myös mukavuudessa ja joukkoliikenteen yhteiskunnallisessa merkityksessä HSL-alue jakaa parhaimman kaupungin tittelin. Yksittäisistä tekijöistä HSL-alue nousee selvästi muiden kaupunkien yläpuolelle istumapaikan saannissa, joukkoliikenteen toimivuudessa vapaa-ajan matkoilla ja kohtuullisissa lippujen hinnoissa.

Osatekijöittäin tarkasteltuna BEST -kaupunkien keskiarvon alapuolelle Helsinki jää henkilöstön toiminnassa ja tiedon saannissa. Henkilökunnan neuvontakykyä pidetään Helsingissä heikompana kuin missään muussa kaupungissa. Henkilökunnan ystävällisyyteen tyytyväisyys on keskitasoa. Yksittäisistä tekijöistä keskiarvon alapuolelle Helsinki jää selvästi pysäkki-informaatioissa ja liikennevälineiden siisteydessä. Tiedonsaannin osalta asukkaat kokevat, että tietoa on helppo saada matkaa suunniteltaessa, mutta tyytyväisyys on vähäisempää pysäkki-informaatioon ja tiedottamiseen liikennehäiriöiden sattuessa.

HKL:n metro- ja raitiliikenteen saamat liikennöitsijäarvosanat ovat HSL:n tilaaman liikenteen korkeimpia, joten BEST-tutkimuksen alhaisimpien osa-alueiden arviot kohdentuvat eniten bussiliikenneyhtiöiden toimintaan. HKL-Raitiliikenteessä palvelun laatua tutkittiin Mystery Shopping -menetelmällä. Tutkimuksen ensisijaisena tavoitteena oli saada mahdollisimman luotettava ja objektiivinen kuva asiakaskohtamisten laadusta käytännössä.

Vuoden 2014 Mystery Shopping -tutkimukset jakaantuivat kahteen osaan. Kesällä suoritettiin suppea 40 asiointin tutkimus, joista puolet tutkimusasioinneista tehtiin linjalle 4 ja puolet linjalle 7B, kyseisten linjojen ollessa poikkeusreiteillä. Tällä tutkimuskierröksellä tarkkailtiin erityisesti poikkeustilanteen hallintaa ja ennen kaikkea kuuluttamista.

Syksyn tutkimus suoritettiin edellisen vuoden tapaan 240 asiainnilla. Tutkimuksen tavoitteena oli saada mahdollisimman totuudenmukainen kuva raitiovaunukuljettajien tämänhetkisestä asiakaspalvelun ja asiakas kohtaamisten laadusta. Tulosten mukaan vaunujen ja pysäkkien siisteydessä oli tapahtunut parantumista ja esimerkiksi erinomaisessa kunnossa olevien pysäkkien määrä oli lisääntynyt. Kehittämiskohteeksi nostettiin kuljettajien ajotapa, missä oli tapahtunut jonkin verran laskua edelliseltä vuodelta. Saatuja tuloksia tullaan hyödyntämään vuoden 2015 koulutusohjelmien sisältöä suunniteltaessa.

Metroliiikenteen vartiointi toteutettiin Palmian kanssa yhteistyösopimuksella, johon sisällytettiin laatumittareita. Yhtenä mittarina käytettiin metroliiikenteen järjestyksenvalvojen toiminnan arviointiin Mystery shopping -tutkimuksia.

Tutkimus tehtiin samoilla kriteereillä keväällä ja syksyllä, ja parhaat arvot annettiin palvelutilanteiden ilmapiiristä: arvosanojen keskiarvoksi tuli 3,2 (asteikko 1-4). Lähes kaikissa asioinneissa ilmapiiri koettiin hyväksi tai erinomaiseksi.

Hallinto- ja talousyksikössä sekä HKL-Infrapalvelussa tehtiin sisäinen asiakastytyväisyyskysely.

Hallinto- ja talousyksikössä kysely suunnattiin kaikille niille 445:lle HKL:n työntekijöille, joilla on sähköpostiosoite. Kyselyyn vastasi 151 henkilöä. Palvelujen käyttäjien arvio HTY:n palvelujen laadusta pysyi edellisen vuoden tasolla ja oli 3,4 asteikolla 1-5. Raitioliiikenteen henkilöstön arviot laskivat edellisestä vuodesta, mutta infrapalveluiden ja metroliiikenteen arviot olivat hieman edellistä vuotta paremmat.

Infrapalveluissa kysely lähetettiin 160 valikoiduille vastaajalle, joista 23 oli infrapalveluiden omaa henkilöstöä. Kyselyyn vastasi 65 henkilöä.

Tutkimuksen tulokset osoittivat, että arvio infrapalveluiden palvelujen laadusta laski edellisvuodesta ja oli 3,1 asteikolla 1-5. Metroliiikenteen ja erityisesti hallinto- ja talousyksikön henkilöstön arviot olivat edellistä vuotta heikommät. Raitioliiikenteen henkilöstön arviot puolestaan nousivat hieman ja infrapalvelun omien vastaajien arviot pysyivät ennallaan.

Ympäristö

Helsingin joukkoliikenteen suunnittelu perustuu raideliikenne ratkaisuihin. HKL on pääkaupungin liikennelaitoksena merkittävä ympäristövaikeuttaja joukkoliikenteessä.

HKL on sitoutunut toiminnassaan Helsingin kaupungin strategiaohjelman mukaisesti ilmastonmuutoksen torjumiseen. Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikka asettaa tavoitteet kahdeksalle osa-alueelle, joiden mukaiset ympäristösuorituskyvyn indikaattorit HKL raportoi vuosittain Helsingin kaupungille. Lisäksi HKL julkaisee vuosittain oman ympäristöraportin.

HKL:n tavoiteohjelman 2010-2015 strategisena tavoitteena on, että HKL:n raideliikenne säilyttää asemansa seudun ympäristöystävällisimpänä liikennemuotona. Tavoiteohjelman mukaisesti HKL on sitoutunut parantamaan energiatehokkuutta sekä liikennöinnissä että kiinteistöissä.

Liikennöinnin energiankulutukseen vaikuttavat monet tekijät, kuten reitien sujuvuus, kaluston tekniikka ja ajotapa.

Taloudellisen ja ennakoivan ajon opetus on osana kuljettajien koulutusohjelmia. Vuonna 2014 kuljettajille on annettu taloudellisen ja ennakoivan ajon opetusta HKL-Raitiliikenteessä yhteensä 967 henkilöoppituntia ja HKL-Metroliikenteessä yhteensä 713 henkilöoppituntia.

HKL panostaa kalustohankinnoissa energiatehokkuuteen, ympäristönäkökohtien huomiointiin ja alhaisiin elinkaarikustannuksiin.

Kaksi ensimmäistä Artic nivelraitiovaunua oli edelleen koekäytössä vuoden 2014 ajan ja niiden sarjatuotanto käynnistyi 2014 aikana. Uuden M300-metrojunan hankinta eteni 2014 aikana siten, että vuoden 2015 aikana saadaan ensimmäiset junat koekäyttöön.

HKL osallistui Helsingin valtuustostrategian mukaiseen Ratikkaprojektiin, jonka tehtävänä on edistää raitiliikennehankkeiden toteutumista Helsingissä. Ratikkaprojekti laati ja hyväksyi tulevien vuosien raitiotie-laajennushankkeiden portfolion, joka toteuttaa Helsingin strategisia valintoja raitiliikenteen lisäämisestä. HKL jatkoi myös syväuraisiin vaihteisiin siirtymiseen sekä vaihdeautomaatioon tähtäävää hankettaan.

Metro on energiatehokas ja ilmastoystävällinen tapa liikkua ja Länsimetron ympäristövaikutusten arvioinnissa on todettu, että Länsimetron käyttöönotto tulee vähentämään merkittävästi kasvihuonekaasupäästöjä ja parantamaan ilmanlaatua. HKL osallistuu asiantuntijana Länsimetron rakentamisprojektiin. Vuoden 2014 aikana asiantuntija-apua annettiin mm. Länsimetron aiheuttamien sähkömagneettisten häiriöiden selvittämiseen.

Kaupungin liikelaitoksena HKL on sitoutunut kuntien energiatehokkuussopimukseen (KETS), joka asettaa tavoitteet kiinteistöjen energiankulutuksen seurannalle ja vähentämiselle ja raportoinnille. HKL:n energiansäästön toimintasuunnitelmassa kuvataan HKL:n kiinteistöissä tehtävä energiatehokkuuden edistäminen käytännössä.

HKL hankkii uusiutuvilla energialähteillä tuotettua sähköä. Vuodesta 2014 alkaen niin liikennöinnissä kuin kiinteistöissäkin on käytössä pohjoismainen uusiutuva sähkö, joka on tuuli- ja vesivoimaa. Asiakkaille uusiutuvan sähkön käytöstä kerrottiin energiansäästöviikkoon huipentuva markkinointikampanjalla, joka näkyi asemilla, näytöillä sekä raitiovaunun ja metrojunan teippauksin. Matkustapuhtaasti.fi- sivusto uusittiin kampanjailmettä vastaavaksi. Vuonna 2014 julkaistiin HKL ja ympäristö -esite, jossa esitellään HKL:n työtä ilmastonmuutoksen torjumis-

seksi. Lisäksi HKL oli esillä Energiansäästöneuvottelukunnan 40-vuotisen taipaaleen kunniaksi julkaistussa Helsingin Sanomien liitteessä.

Syksyllä 2013 aloitettu HKL:n toimintajärjestelmän rakentamistyö jatkui vuoden 2014 ajan. Toimintajärjestelmä kattaa laadun, ympäristön ja työterveys- ja työturvallisuusasioiden hallinnan sekä turvallisuusjohtamisjärjestelmän. Toimintajärjestelmälle tullaan hakemaan sertifiointi vuoden 2015 aikana.

Yhteistyö kaupungin konserniyhtiöiden kanssa

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

HKL on jatkanut entiseen tapaan tiivistä yhteistyötä Helsingin kaupungin konsernitilinpäätökseen konsolidoitavan Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) kanssa.

HKL:n ja HSL:n yhteistyö on kaikilta keskeisiltä osiltaan määritelty ja sovittu osapuolten kesken voimassa olevissa sopimuksissa. Merkittävimmät sopimukset koskevat toisaalta Helsingin joukkoliikenneinfran käyttämistä HSL:n suunnittelemassa ja tilaamassa liikenteessä sekä toisaalta raitio-, metro- ja Suomenlinnan liikenteen tuottamista. Lisäksi osapuolilla on muita sopimuksia koskien mm. tietojärjestelmiä, joukkoliikenteen pysäkkejä, kuljettajien sosiaali-tiloja, lippuautomaatteja ja matkalippujen tarkastamista sekä HSL:n HKL:ltä vuokraamia tiloja.

HKL:n ja HSL:n välisten sopimusten toteutumista seuraavat johto- ja ohjausryhmät, jotka kokoontuvat säännöllisesti. Vuoden 2014 lopussa päättyi eräitä tietojärjestelmien siirtymäkausien sopimuksia, jolloin myös näihin sopimuksiin liittyviä omaisuususeriä siirtyi HSL:n omistukseen.

Suomenlinnan Liikenne Oy (SLL)

SLL harjoittaa vesiliikennettä (matkustajaliikenne ja huoltoliikenne) HKL:n kanssa tehtyjen sopimusten perusteella. HKL:llä on puolestaan matkustajaliikenteen järjestämisestä Suomenlinnaan sopimusjärjestely HSL:n kanssa vuoden 2017 loppuun saakka.

SLL on myös vuokrannut toimitilat HKL:n pääkonttorin 4. kerroksesta. SLL:llä ja HKL:llä on lisäksi sopimukset IT-palvelujen ja postipalvelujen käytöstä HKL:n pääkonttorissa. SLL hankkii HKL:ltä myös henkilöstö-, hallinto-, toimistopalveluita sekä lainopillisia palveluita.

HKL:n kiinteistöyhtiöt

HKL:n yhteistyö muiden kaupunkikonserniin ja HKL-konserniin kuuluvien tytäryhtiöidensä, Ruskeasuon Varikkokiinteistö Oy:n, Kiinteistö Oy Kaisaniemen Metrohallin ja Kiinteistö Oy Mosaiikkitorin Pysäköintilaitoksen kanssa on jatkunut aikaisempien käytäntöjen mukaisesti.

Kiinteistö Oy Espoon terminaalin osakkeista 50 % omistaa Helsingin kaupunki/HKL ja toiset 50 % Espoon kaupunki. Kyseessä on ns. yhteisyhteisö. Terminaalista hoidetaan Espoon suunnan bussien liikennöinti.

Kiinteistö Oy Kaisaniemen Metrohalli pitää yllä Kaisaniemen metroasemaa ja HKL myy sille mm. erilaisia kiinteistöpalveluita.

Ruskeasuon Varikkokiinteistö Oy on Helsingin kaupungin / HKL omistama varikkokiinteistöyhtiö, joka ylläpitää Ruskeasuon varikkoa. Rakennuksen varikkotilat on vuokrattu Helsingin Bussiliikenne Oy:lle. Varikkorakennuksessa on myös liikuntavirastolle vuokrattuja salibandytiloja. Yhtiöllä on sopimukset HKL:n kanssa mm. kiinteistöpalvelujen käytöstä.

Kiinteistö Oy Mosaiikkitorin Pysäköintilaitos pitää yllä Vuosaaren metroaseman läheisyydessä olevaa, myös liityntäpysäköintiä palvelevaa pysäköintilaitosta. HKL on yhtiön suurin osakas omistamalla noin 72 % yhtiön osakekannasta. Pysäköintilaitoksessa on erillinen taksirytyksille vuokrattu tila, jossa on myös taksien pesupaikka. Tähän järjestelyyn liittyvät aktiviteetit täydentävät pysäköintilaitoksen kannalta hyödyllisellä tavalla tilojen normaalia pysäköintikäyttöä.

Osakkuusyhtiöitä Kiinteistö Oy Espoon terminaalin lisäksi HKL:llä on Kiint. Oy Helsingin Tapulikaupungintie 5 ja Kiinteistö Oy Helsingin Ruoholahden Parkki sekä Länsimetro Oy. Kiint. Oy Helsingin Tapulikaupungintie 5 ylläpitää Puistolalan aseman läheisyydessä liityntäpysäköintiä palvelevaa pysäköintilaitosta. HKL on yhtiön suurin osakas, sen omistusosuus on 36 % yhtiön osakekannasta. Kiinteistö Oy Helsingin Ruoholahden Parkissa HKL:llä on osakeomistuksen johdosta yhteensä 141 liityntäpysäköintipaikkaa, HKL:n vähemmistöosuus yhtiöstä on 9 %.

Länsimetro Oy rakennuttaa, omistaa, hallitsee, ylläpitää, huoltaa ja kehittää Helsingin Ruoholahdesta Espoon Kivenlahteen ulottuvan metrolinjan metroluikennettä palvelevia raiteita, tunneleita, asemarakennuksia, pysäköintitiloja ja muita sen toimintaa palvelevia rakennelmia ja laitteita. Tällaisia rakennelmia eivät ole osin asemarakennusten liiketilat ym. rakennelmat ja laitteet, jotka eivät välittömästi palvele metroluikennettä. Helsingin kaupunki/HKL omistaa osakkeista 15 %; Helsingin omistusosuus oli aikaisemmin 28 %, mutta Länsimetro Oy:n osakassopimukseen tehtiin muutos joulukuussa 2014, kun Länsimetro Oy otti vastuulleen myös metron jatkorakentamisen Matinkylästä Kivenlahteen, kun alkuperäinen osakassopimus sisälsi metron rakentamisen Ruoholahdesta Matinkylään.

Strategia

HKL:n tavoiteohjelmassa 2010 – 2015 on asetettu konkreettiset tavoitteet HKL:lle. Ohjelman toteutumista on seurattu säännöllisesti. Tavoiteohjelma on tehty vuonna 2010 ja päivitetty vuonna 2012. HKL:n strategia tullaan uudistamaan vuonna 2016.

MUU RAHOITUS

HKL nosti uutta lainaa Euroopan investointipankilta (EIB) 50,0 milj. euroa vuonna 2014. HKL-Liikelaitos lyhensi kaupungin ulkopuolisia lainojaan 3,1 milj. eurolla.

INVESTOINNIT

HKL-Liikelaitoksen investoinnit olivat 25,4 milj. euroa. Joukkoliikenteen perusinvestointeihin käytettiin yhteensä 20,7 milj. euroa ja tuotantoinvestointeihin 4,7 milj. euroa.

Suurin yksittäinen investointikohde oli Jokeri 2 rakentaminen 17,3 milj. euroa. Muita suuria hankkeita olivat metrovarikon laajennus- ja peruskorjaustyöt 4,0 milj. euroa ja Myllypuron metroaseman peruskorjaus 3,1 milj. euroa.

Vuoden 2014 investointien kokonaismäärää vähentää se, että automaattiprojektille kirjattuja investointimenoja on siirretty keskeneräisestä omaisuudesta pitkäaikaisiin saamisiin yhteensä 24,0 milj. euroa 31.12.2014.

Valtionavustukset Länsimetron suunnitteluun ja rakentamiseen

Länsimetron rakentamiseen saatu vuotta 2013 koskeva avustus 12.768.235,18 euroa on laskutettu liikennevirastolta vuoden 2014 alussa. Avustus on kirjattu vuodelle 2014 ja se tilitettiin Länsimetro Oy:lle vuoden 2014 aikana. Avustus on läpikulkuerä HKL:n kirjanpidossa.

Länsimetron rakentamiseen saatava vuotta 2014 koskeva avustus 18.260.955,16 euroa on laskutettu liikennevirastolta vuonna 2015 ja kirjattu HKL:n tilinpäätöksessä 2014 siirtosaamisiin liikennevirastolta. Länsimetro Oy:n ostolasku ko. avustuksesta on kirjattu HKL:n ostovelkoihin tilinpäätöksessä 2014. Länsimetro Oy on kirjannut avustuksen myyntisaamisiin tilinpäätöksessään 2014. Valtionavustus käsitellään HKL:n kirjanpidossa läpikulkueränä.

HKL-LIIKELAITOKSEN KÄYTTÖTALOUS

Liikevaihto

HKL-Liikelaitoksen tilikauden liikevaihto oli 75,6 (2013: 69,9) milj. euroa. Liikevaihto muodostuu seuraavista eristä:

- HSL:ltä laskutettavasta infrakorvauksesta 64,5 (2013: 61,7) milj. euroa. Infrakorvaus sisältää metro-, raitio-, juna-, bussi- ja lauttaliikenteen infraomaisuuden pääomakuluja sekä ylläpito- ja hallintokuluja. Metroliikenteen infrakorvaus on 43,6 (2013: 41,0) milj. euroa, raitioinfran 18,6 (2013: 18,2) milj. euroa, bussi-infran 1,5 (2013: 1,8) milj. euroa, junainfran 0,6 (2013: 0,6) milj. euroa ja lauttainfran 0,3 (2013: 0,2) milj. euroa.
- Kaupungin tuesta 7,4 (2013: 4,7) milj. euroa, jolla katetaan infran luonteisia kuluja siltä osin kuin HSL ei niitä korvaa HKL:lle. Tällaisia

kuluja ovat infrainvestointien poistojen ja korkojen korvaaminen (50 %), liityntäpysäköinti, bussiliikenteen valmiusmaksut, Suomenlinnan tavaraliikenteen korvaus ja bussipysäkkikustannukset.

- HSL:ltä laskutettavista liikennöintikorvauksesta Suomenlinnan lauta-
taliikenteestä 3,7 (2013: 3,5) milj. euroa.

Valmistus omaan käyttöön

Valmistus omaan käyttöön oli 4,9 (2013: 5,5) milj. euroa. Valmistukse-
na omaan käyttöön on pääosin kirjattu HKL-Liikelaitoksen tilaamia rato-
jen rakentamiseen liittyviä töitä HKL-Metroliikenteeltä ja
HKL-Raitioliikenteeltä.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 28,9 (2013: 32,4) milj. euroa. Liiketoi-
minnan muut tuotot sisältävät HKL-Liikelaitoksen tuotantoyksiköille
myydyistä palveluista sisäisiä tuloja 16,5 (2013: 14,8) milj. euroa. Liike-
toiminnan tuotoissa on HKL:n ulkopuolisilta asiakkailta saatuja vuokra-
tuloja 7,1 (2013: 7,1) milj. euroa.

Vuonna 2013 liiketoiminnan muissa tuotoissa on Töölönkadun asuin-
kiinteistön myynnistä saatu myyntivoitto 4,6 milj. euroa.

Kulut

Kulut ennen liikeylijäämää olivat 85,6 (2013: 83,5) milj. euroa.

Aineita, tarvikkeita ja tavaroita ostettiin 8,8 (2013: 8,6) milj. eurolla.

Palveluiden ostot olivat 31,4 (2013: 30,1) milj. euroa. Palveluiden os-
toihin sisältyvät ratojen huolto- ja ylläpitotyöt 12,9 (2013: 11,5) milj. eu-
roa, vartiointi 3,9 (2013: 4,3) milj. euroa, Suomenlinnan henkilö- ja ta-
varaliikenteestä maksetut korvaukset 3,8 (2013: 4,1) milj. euroa, ra-
kennusten siivous- ja puhdistus 2,7 (2013: 2,8) milj. euroa, koneiden
korjaus ja kunnossapito 2,9 (2013: 2,6) milj. euroa sekä rakennusten
korjaus ja kunnossapito 1,5 (2013: 1,3) milj. euroa.

Henkilöstökulut olivat 9,1 (2013: 9,3) milj. euroa, josta palkkojen osuus
oli 6,9 (2013: 7,0) milj. euroa.

Suunnitelman mukaiset poistot olivat 23,7 (2013: 22,3) milj. euroa.
Poistotasoa nostavat metron kulunvalvonnan poistot 1,9 milj. euroa
vuonna 2014; kulunvalvonta siirrettiin valmiiseen omaisuuteen
31.12.2013.

Liiketoiminnan muut kulut olivat 12,6 (2013: 13,1) milj. euroa. Vuokra-
kulut olivat 7,1 (2013: 6,6) milj. euroa. Vuokratasoa nostavat Ruskea-
suon varikkokiinteistön lisääntyneet hoitovastikemaksut. HKL osti Hel-
singin Bussiliikenne Oy:n omistamat Ruskeasuon varikkokiinteistö Oy:n
osakkeet vuoden 2013 lopussa. Liiketoiminnan muissa kuluissa on in-

vestoinneiksikirjattavia sisäisiä ostoja 4,9 (2013: 5,5) milj. euroa, jotka on kirjattu omaisuuteen valmistus omaan käyttöön -tulotilin kautta.

Liikelyijäämä oli 23,9 (2013: 24,3) milj. euroa. Liikevoittoprosentti oli 31,6 (2013: 34,8). Vuonna 2013 HKL-Liikelaitos sai myyntivoittoa Töölönkadun asuinkiinteistön myynnistä 4,6 milj. euroa; vuoden 2013 oikaistu liikelyijäämä ilman myyntivoittoa oli 19,7 milj. euroa.

Nettorahoituskulut olivat 17,8 (2013: 15,9) milj. euroa. Infrakoron palautus kaupungille oli 11,3 (2013: 10,9) milj. euroa ja korvaus peruspääomalle 3,2 (2013: 3,2) milj. euroa. Lainojen korkoja toteutui 3,4 (2013: 1,8) milj. euroa. HKL nosti uutta laina 70 milj. euroa marraskuussa 2013 ja 50 milj. euroa marraskuussa 2014.

Tulos rahoituserien jälkeen oli 6,1 (2013: 8,4) milj. euroa.

Tilinpäätöksen yhteydessä purettiin poistoeroa 1,1 (2013: 1,0) milj. euroa. Tilinpäätöksessä lisättiin uutta investointivarausta 5,4 milj. euroa. Investointivaraus kohdistettiin Myllypuron metroaseman peruskorjaukseen. Aikaisempina tilikausina kirjattua investointivarausta on muutettu investointivaraksesta poistoeron lisäykseksi 4,0 milj. eurolla vuonna 2014, kun Vuosaaren päätesyöttöasema valmistui vuonna 2014.

HKL-Liikelaitoksen tilikauden tulos oli 1,8 (2013: 1,0) milj. euroa.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Vuoden 2013 tilinpäätöksessä liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältyy Töölön asuinkiinteistön myynnistä saatu myyntivoitto 4 553 566,31 euroa (HKL-Liikelaitos).

Automaattimetrohankkeen käsittely taseessa 31.12.2014

HKL:n johtokunta päätti 18.12.2014, että HKL:n ja Siemensin välinen automaattimetroprojekti lopetetaan ja sopimus Siemensin kanssa puretaan. Johtokunta vahvisti asian uudelleen kokouksessaan 13.1.2015. HKL purki sopimuksen Siemensin kanssa kokonaisuudessaan 21.1.2015.

HKL on siirtänyt automaattimetroprojektiin liittyviä investointimenoja keskeneräisestä omaisuudesta pitkäaikaisiin saamisiin 23 998 371,88 euroa 31.12.2014. Tämä sisältää Siemensille maksettuja eriä automaattimetrohankkeesta 19 592 284,85 euroa. Loppuosa pitkäaikaisiin saamisiin kirjatuista eristä on HKL:n omia automaattimetroon kohdistuneita kuluja sekä ulkopuolisia asiantuntijapalveluita.

Automaattimetroprojektille kirjattuja investointimenoja on HKL:n valmiissa omaisuudessa 31.12.2014 (pysyvissä vastaavissa) 16 598 760,08 euroa. Omaisuuserä on metron kulunvalvontajärjestelmä, jonka Siemens on toimittanut HKL:lle osana automaattiprojektihanketta ja se on siirretty HKL:n valmiiseen omaisuuteen 31.12.2013. Ku-

lunvalvonnan alkuperäinen hankinta-arvo oli 18 450 193,00 euroa, josta on kirjattu poistoja 1 851 432,92 euroa vuonna 2014.

LIKETOIMINNAN KEHITTYMINEN VUONNA 2015

HKL:n tulosbudjetissa 2015 on oletuksena, että Siemensin ja HKL:n välinen automaattimetrosopimus puretaan ja että metron automatisoinnin käyttöönotto siirtyy 2020-luvulle. Automatisoinnin toteuttamismahdollisuuksia selvitetään vuoden 2015 aikana.

Vuoden 2015 tulosbudjetin mukainen liikevaihto on 79,5 milj. euroa, mikä koostuu HSL:ltä saatavista infrakorvauksista 65,1 milj. euroa, kaupungin maksamasta infratuesta 10,9 milj. euroa ja lauttaliikenteen liikennöintikorvaustuloista 3,6 milj. euroa.

Liikelylijäämän arvioidaan olevan 19,9 milj. euroa ja ylijäämän ennen satunnaisia eriä 1,5 milj. euroa; HKL-Liikelaitoksen kannattavuus heikenee vuoden 2014 tasosta. Suurin syy heikennykseen on infrakorvauslaskutuksen loppuminen ns. vanhasta infraomaisuudesta, jonka osuus on laskutettu infrasopimuksen mukaisesti HSL:ltä vuosina 2010-2014 ja jonka laskutus siis loppuu vuonna 2015.

Tilikauden tulosennuste on 0.

Tulosbudjetin nettoinvestoinnit ovat 59,4 milj. euroa.

Vuoden 2015 suurimmat investointikohteet ovat Jokeri 2:n tunneli 9,3 milj. euroa ja Myllypuron metroaseman peruskorjaus 8,3 milj. euroa.

Vuoden 2015 talousarvion noudattamisohjeiden mukaisesti HKL laatii ympäristötilinpäätöksen vuoden 2015 toiminnastaan.

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2014	1.1.-31.12.2013
LIKEVAIHTO		
Tuki kaupungilta	7 361 977,63	4 695 393,68
Liikennöintikorvaukset	3 735 464,26	3 511 561,31
Infrakorvaukset	64 533 290,13	61 670 868,79
	75 630 732,02	69 877 823,78
Valmistus omaan käyttöön	4 903 221,09	5 511 552,85
Liiketoiminnan muut tuotot	28 948 850,94	32 377 822,97
	33 852 072,03	37 889 375,82
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:		
Ostot tilikauden aikana	-8 757 247,79	-8 643 430,73
Ulkopuoliset palvelut		
SLL-korvaus	-3 759 318,38	-4 051 770,02
Muiden palvelujen ostot	-27 648 724,34	-26 038 138,22
	-40 165 290,51	-38 733 338,97
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-6 891 051,91	-6 954 970,90
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-1 890 155,62	-1 966 119,08
Muut henkilösivukulut	-365 621,01	-397 268,84
	-9 146 828,54	-9 318 358,82
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-23 650 462,95	-22 330 305,11
	-23 650 462,95	-22 330 305,11
Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokratulot	-7 133 515,34	-6 626 343,21
Muut kulut	-5 472 950,04	-6 474 809,10
	-12 606 465,38	-13 101 152,31
LIIEKEYLIJÄÄMÄ	23 913 756,67	24 284 044,39
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	71 433,00	75 150,66
Muut rahoitustuotot	23 600,60	25 638,51
Korkokulut		
Muista lainoista	-3 377 695,15	-1 803 560,63
Korvaus peruspääomalle	-3 222 423,00	-3 222 423,00
Infrakorko	-11 321 783,59	-10 926 459,25
Muut rahoituskulut	-1 634,43	-153,11
	-17 828 502,57	-15 851 806,82
YLIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	6 085 254,10	8 432 237,57
YLIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	6 085 254,10	8 432 237,57
Varausten ja rahastojen muutos		
Poistoeron lisäys	-2 861 101,84	-2 349 849,37
Vapaaehtoisten varausten lisäys	-1 419 112,27	-5 043 774,52
	-4 280 214,11	-7 393 623,89
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	1 805 039,99	1 038 613,68

TASE

VASTAAVAA	31.12.2014	31.12.2013
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	834 352,26	691 071,34
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	5 086,00	232 695,48
	839 438,26	923 766,82
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	194 710 243,77	208 391 880,44
Kiinteät rakenteet ja laitteet	186 069 230,87	188 398 934,92
Koneet ja kalusto	728 016,86	7 180 738,21
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	71 002 152,90	53 046 748,65
	452 509 644,40	457 018 302,22
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	38 299 501,83	38 160 488,58
	38 299 501,83	38 160 488,58
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	2 078 895,70	1 635 668,94
	2 078 895,70	1 635 668,94
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
HKL:n sisäiset saamiset	9 974 275,28	10 881 027,58
Muut saamiset	23 998 371,88	0,00
	33 972 647,16	10 881 027,58
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	796 678,61	512 034,82
HKL:n sisäiset saamiset	2 473 752,70	2 215 853,23
Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	1 092 774,55	6 289 625,26
Muut saamiset kunnalta	35 195 434,89	280 805,56
Siirtosaamiset	18 387 364,18	213 495,46
Muut saamiset	23 820,83	33 768,28
	57 969 825,76	9 545 582,61
Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset	85 490,41	66 244,06
	85 490,41	66 244,06
VASTAAVAA YHTEENSÄ	585 755 443,52	518 231 080,81

TASE

VASTATTAVAA	31.12.2014	31.12.2013
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	35 808 874,99	35 808 874,99
Koroton peruspääoma	286 213 492,66	286 213 492,66
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-2 577 817,17	-3 616 430,85
Tilikauden yli-/alijäämä	1 805 039,99	1 038 613,68
	321 249 590,47	319 444 550,48
POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKSET		
Poistoero	32 788 424,57	29 927 322,73
Vapaaehtoiset varaukset		
Investointivaraukset	9 851 349,84	8 432 237,57
	42 639 774,41	38 359 560,30
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	180 591 936,98	135 379 552,43
	180 591 936,98	135 379 552,43
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	4 787 615,45	3 080 298,38
Saadut ennakot	11 423,28	12 555,96
Ostovelat	20 627 320,58	2 289 882,20
HKL:n sisäiset velat	1 634 058,67	1 883 489,20
Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	8 849 321,73	12 001 583,48
Siirtovelat	2 880 833,75	2 904 581,83
Muut lyhytaikaiset velat	2 483 568,20	2 875 026,55
	41 274 141,66	25 047 417,60
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	585 755 443,52	518 231 080,81

RAHOITUSLASKELMA 1000 €

	31.12.2014	31.12.2013
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Tulorahoitus		
Liikeliijäämä (-alijäämä)	23 914	24 284
Poistot ja arvonalennukset	23 650	22 330
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korvaus peruspääomalle	-3 222	-3 222
Infrakorko	-11 322	-10 926
Muut	-3 284	-1 703
	29 736	30 763
Investoinnit		
Tuotantoinvestoinnit	-4 651	-17 394
Henkilökuljetuksen perusinvestoinnit	-20 701	-45 865
Pysyvien vastaavien myyntituotot	6 156	1 940
	-19 196	-61 319
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN NETTORAHAVIRTA	10 539	-30 556
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
HKL:n sisäisten antolainasaamisten vähennykset	907	907
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikainen		
Muilta saatujen lainojen lisäys	50 000	70 000
Muilta saatujen lainojen vähennys	-4 788	-3 080
Lyhytaikainen		
Muilta yrityksiltä saatujen lainojen muutos	1 707	1 540
	47 826	69 367
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	-443	-521
Yhdystilisaamisten muutos, lisäys (-), vähennys(+)	-34 915	-281
Yhdystilivelkojen muutos, lis (+), väh (-)	0	-41 726
Saamisten muutos, lisäys (-), vähennys(+)	-42 705	1 852
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	5 197	-1 741
Korottomien velkojen muutos, lis (+), väh (-)	17 672	-720
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	-3 152	4 310
	-58 346	-38 827
RAHOITUKSEN NETTORAHAVIRTA	-10 520	30 540
RAHAVAROJEN MUUTOS	19	-16
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	85	66
Rahavarat 1.1.	66	83
	19	-16

TILINPÄÄTÖKSEN 31.12.2014 LIITETIEDOT

1

Laadintaperiaatteet

Tilinpäätös on laadittu suoriteperusteisesti ja siinä on sovellettu voimassa olevaa kirjanpitolakia ja -asetusta. Laskelmissa on noudatettu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamaa yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän liikelaitoksen ja taseyksikkönä käsiteltävän rahaston kirjanpidollisesta käsittelystä.

2

Liikevaihto

	2014 euroa	2013 euroa	Muutos euroa
HKL-Liikelaitos	75 630 732,02	69 877 823,78	5 752 908,24

3

Henkilöstökulut ja luontoisedut

HKL-Liikelaitos	2014 euroa	Investointeihin kohdistetut euroa	Yhteensä euroa
Palkat	6 882 002,36	9 049,55	6 891 051,91
Eläkekulut	1 887 690,16	2 465,46	1 890 155,62
Muut henkilösivukulut	<u>365 096,47</u>	<u>524,54</u>	<u>365 621,01</u>
	9 134 788,99	12 039,55	9 146 828,54
Luontoisedut	<u>4 863,04</u>	<u>0,00</u>	<u>4 863,04</u>
Yhteensä	9 139 652,03	12 039,55	9 151 691,58
V. 2013	<u>9 321 452,56</u>	<u>4 246,30</u>	<u>9 325 698,86</u>
Muutos edell. vuoteen	-181 800,53	7 793,25	-174 007,28

4

Poistot

Vuoden 1997 alusta HKL:n käyttöomaisuuden poistosuunnitelma tarkistettiin noudattamaan kaupunginvaltuuston 18.9.1996 päättämää ja 14.11.2001 sekä 18.6.2003 muuttamaa Helsingin kaupungin poistosuunnitelmaa. Poistomenetelmä on tasapoisto. Lautakunta päätti poistosuunnitelman sisällöstä 16.12.2004 (357 §).

5

Valtionavustus länsimetron rakentamiseen

Länsimetron rakentamiseen saatu vuotta 2013 koskeva avustus 12.768.235,18 euroa on laskutettu liikennevirastolta vuoden 2014 alussa. Avustus on kirjattu vuodelle 2014 ja se tilitettiin Länsimetro Oy:lle vuoden 2014 aikana. Avustus on läpikulkuerä HKL:n kirjanpidossa.

Länsimetron rakentamiseen saatava vuotta 2014 koskeva avustus 18.260.955,16 euroa on laskutettu liikennevirastolta vuonna 2015 ja kirjattu HKL:n tilinpäätöksessä 2014 siirtosaamisiin liikennevirastolta. Länsimetro Oy:n ostolasku ko. avustuksesta on kirjattu HKL:n ostovelkoihin tilinpäätöksessä 2014. Länsimetro Oy on kirjannut avustuksen myyntisaamisiin tilinpäätöksessään 2014. Valtionavustus käsitellään HKL:n kirjanpidossa läpikulkueränä.

5.1

POISTOSUUNNITELMA

Kvsto 18.9.1996 , 14.11.2001, 18.6.2003, 29.11.2006 ja 11.5.2011

Jlk 16.12.2004 357§

Poistoryhmä	Poistorajat vuotta
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	
Aineettomat oikeudet	3 - 5
Muut pitkävaikutteiset menot	3 - 5
AINEELLISET HYÖDYKKEET	
Rakennukset ja rakennelmat	
Asuinrakennukset	30 - 50
<i>Asuinrakennusten peruskorjaukset</i>	10 - 50
Hallinto- ja laitosrakennukset	30 - 50
<i>Hallinto- ja laitosrakennusten peruskorjaukset</i>	10 - 40
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 - 40
<i>Tehdas- ja tuotantorakennusten peruskorjaukset</i>	10 - 30
Talousrakennukset	10 - 20
Vapaa-ajan rakennukset	20 - 30
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Maa- ja vesirakenteet	15 - 30
Ratarakenteet	30 - 40
<i>Raitioteiden peruskorjaukset</i>	35
Johtoverkostot ja laitteet	10 - 40
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 - 40
Liikenteen ohjauslaitteet	8 - 10
Sillat ja laiturit	10 - 30
Koneet ja kalusto	
Muut kuljetusvälineet	6
Muut koneet ja kalusto	3 - 10

5.2

SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT

	2014	2013
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Atk- ohjelmistot	257 221,66	223 270,31
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset		
Asuinrakennukset	122 754,43	216 454,41
Hallinto- ja laitosrakennukset	7 149 467,70	6 519 376,39
Tehdas- ja tuotantorakennukset	2 877 545,19	2 871 996,79
Muut rakennukset	<u>712 720,35</u>	<u>694 472,56</u>
	10 862 487,67	10 302 300,15
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Maa- ja vesirakenteet	3 905 476,87	3 819 825,55
Johtoverkostot ja laitteet	891 018,25	883 727,08
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	<u>7 373 488,08</u>	<u>5 719 891,25</u>
	12 169 983,20	10 423 443,88
Koneet ja kalusto		
Muut kuljetusvälineet	79 795,33	288 559,79
Muut koneet ja kalusto	<u>280 975,09</u>	<u>1 092 730,98</u>
	360 770,42	1 381 290,77
HKL-Liikelaitos yhteensä	23 650 462,95	22 330 305,11

5.3

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja investointien vastaavuudesta vuosina 2013-2017 (1 000 e)

	2014	2013
Keskimääräiset suunnitelman mukaiset poistot	25 908	24 256
Keskimääräisten poistonalaisten investointien oma hankintamer	57 349	66 735
Ero, euroa	-31 441	-42 479
Ero, %	-55 %	-64 %

Investointi- ja poistotason poikkeamaan vaikuttavat muun muassa bussijokeri-investointi sekä laajat peruskorjausinvestoinnit.

6 PYSYVIEN VASTAAVIEN JA MUIDEN PITKÄVAIKUTTEISTEN MENOJEN MUUTOKSET V. 2014

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineettomat oikeudet

Poistamaton hankintameno 1.1.	691 071,34
Lisäykset tilikaudella (+)	167 807,10
Siirrot erien välillä (+/-)	232 695,48
Sumu-poistot tilikaudella (-)	-257 221,66
Poistamaton hankintameno 31.12.	834 352,26

Ennakkomaksut

Poistamaton hankintameno 1.1.	232 695,48
Lisäykset tilikaudella (+)	5 086,00
Siirrot erien välillä (+/-)	-232 695,48
Poistamaton hankintameno 31.12.	5 086,00

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Rakennukset

Poistamaton hankintameno 1.1.	208 391 880,44
Lisäykset tilikaudella (+)	1 416 268,97
Siirrot erien välillä (+/-)	-4 235 417,97
Sumu-poistot tilikaudella (-)	-10 862 487,67
Poistamaton hankintameno 31.12.	194 710 243,77

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Poistamaton hankintameno 1.1.	188 398 934,92
Lisäykset tilikaudella (+)	7 902 110,72
Siirrot erien välillä (+/-)	1 724 001,49
Siirrot hallintokuntien välillä (+/-)	214 166,94
Sumu-poistot tilikaudella (-)	-12 169 983,20
Poistamaton hankintameno 31.12.	186 069 230,87

Koneet ja kalusto

Poistamaton hankintameno 1.1.	7 180 738,21
Lisäykset tilikaudella (+)	46 999,07
Vähennykset tilikaudella (-)	-6 155 710,00
Siirrot erien välillä (+/-)	16 760,00
Sumu-poistot tilikaudella (-)	-360 770,42
Poistamaton hankintameno 31.12.	728 016,86

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

Poistamaton hankintameno 1.1.	53 046 748,65
Lisäykset tilikaudella (+)	30 415 915,32
Vähennykset tilikaudella (-)	-14 955 167,55
Siirrot erien välillä (+/-)	2 494 656,48
Poistamaton hankintameno 31.12.	71 002 152,90

SIJOITUKSET**Osakkeet ja osuudet****Tytäryhteisöosakkeet ja -osuudet**

Hankintameno 1.1.	32 411 025,69
Lisäykset tilikaudella (+)	139 013,25
Kirjanpitoarvo 31.12.	32 550 038,94

Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet

Hankintameno 1.1.	5 704 854,87
Siirrot erien välillä (+/-)	-4 865 000,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	839 854,87

Yhteisyhteisöosakkeet ja -osuudet

Hankintameno 1.1.	4 000,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 000,00

Muut osakkeet ja osuudet

Hankintameno 1.1.	40 608,02
Siirrot erien välillä (+/-)	4 865 000,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 905 608,02

7

Pienkalusto	Kulutileille kirjattu pienkalusto	357 608,21 euroa
	Irtaimistorekisteristä poistoina	
	kirjatut kulut	<u>39 879,75 euroa</u>
	Pienkalusto yhteensä	<u>397 487,96 euroa</u>
		=====

(Pienkalusto v. 2013: 159 929,94 euroa).

8

Vaihto-omaisuus

	2014	2013	Muutos
Aineet ja tarvikkeet	2 078 895,70	1 635 668,94	443 226,76

9

Tytäryhteisöosakkeet ja -osuudet

Nimi ja kotipaikka: Kiinteistö Oy Kaisaniemen Metrohalli, Helsinki

Osakkeiden lukumäärä	9 592 kpl
Omistusosuus	62 % (=9 592/15 450)
Äänivaltaosuus	62 %
Osakkeiden nimellisarvo	17,00 euroa/kpl
Osakkeiden kirjanpitoarvo	15 865 456,24 euroa, 31.12.2014
Tulos viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	-48 667,84 euroa, 31.12.2013
Oma pääoma viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	23 707 944,18 euroa, 31.12.2013

Nimi ja kotipaikka: Ruskeasuon Varikkokiinteistö Oy, Helsinki

Osakkeiden lukumäärä	20 712 kpl
Omistusosuus	100 %
Äänivaltaosuus	100 %
Osakkeiden nimellisarvo	98,91 euroa/kpl
Osakkeiden kirjanpitoarvo	12 193 368,07 euroa, 31.12.2014
Tulos viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	0,00 euroa, 31.12.2013
Oma pääoma viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	29 341 591,08 euroa, 31.12.2013

Nimi ja kotipaikka: Suomenlinnan Liikenne Oy, Toinen linja 7 A, Helsinki

Osakkeiden lukumäärä	6 000 kpl
Omistusosuus	100 %
Äänivaltaosuus	100 %
Osakkeiden nimellisarvo	84,09 euroa/kpl
Osakkeiden kirjanpitoarvo	884 811,24 euroa, 31.12.2014
Tulos viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	46 200,87 euroa, 31.12.2013
Oma pääoma viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	539 543,66 euroa, 31.12.2013

Nimi ja kotipaikka: Kiinteistö Oy Mosaiikkitorin Pysäköintilaitos, Helsinki

Osakkeiden lukumäärä	308 kpl
Omistusosuus	72 % (= 308/428)
Äänivaltaosuus	72 %
Osakkeiden nimellisarvo	84,09 euroa/kpl
Osakkeiden kirjanpitoarvo	3 606 403,39 euroa, 31.12.2014
Tulos viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	-98 427,78 euroa, 31.12.2013
Oma pääoma viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	4 418 760,88 euroa, 31.12.2013

9.1

Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet

Nimi ja kotipaikka: Kiinteistö Oy Helsingin Tapulikaupungintie 5, Helsinki

Osakkeiden lukumäärä	40 kpl A-osakkeita 70 kpl B-osakkeita
Omistusosuus	36 % (= 110/308)
Äänivaltaosuus	36 %
Osakkeiden nimellisarvo	33,64 euroa/kpl
Osakkeiden kirjanpitoarvo	839 854,87 euroa, 31.12.2014
Tulos viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	18 461,31 euroa, 31.12.2013
Oma pääoma viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	3 287 144,13 euroa, 31.12.2013

9.2

Yhteisyhteisöosakkeet

<u>Nimi ja kotipaikka:</u>	<u>Kiinteistö Oy Espoon Terminaali</u>
Osakkeiden lukumäärä	4 000 kpl
Omistusosuus	Helsinki 50% (=4 000/8 000)
Äänivaltaosuus	50 %
Osakkeiden nimellisarvo	1,00 euroa/kpl
Osakkeiden kirjanpitoarvo	4 000,00 euroa, 31.12.2014
Tulos viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	0,00 euroa, 31.12.2013
Oma pääoma viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	8 000,00 euroa, 31.12.2013

9.3

Muut osakkeet ja -osuudet

<u>Nimi ja kotipaikka:</u>	<u>Kiinteistö Oy Helsingin Ruoholahden Parkki, Helsinki</u>
Osakkeiden lukumäärä	141 kpl
Omistusosuus	9,2 % (=141/1 530)
Äänivaltaosuus	9,2 %
Osakkeiden nimellisarvo	320 euroa/kpl
Osakkeiden kirjanpitoarvo	0,00 euroa, 31.12.2014
Tulos viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	-44 101,34 euroa, 31.12.2013
Oma pääoma viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	12 108 806,04 euroa, 31.12.2013

<u>Nimi ja kotipaikka:</u>	<u>Länsimetro Oy, Tapiontori 3 A, 02070 Espoo</u>
Osakkeiden lukumäärä	140 kpl
Omistusosuus	Helsinki 15 % (= 140/900)
Äänivaltaosuus	15 %
Osakkeiden nimellisarvo	1 000 euroa/kpl
Osakkeiden kirjanpitoarvo	4 865 000,00 euroa, 31.12.2014
Tulos viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	33 656,98 euroa, 31.12.2013
Oma pääoma viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	17 184 710,08 euroa, 31.12.2013

10

Vieras pääoma Myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvät lainat:

HKL-Liikelaitoksella on lainaa Nordic Investment Bankilta jäljellä 15 094 339,62

HKL-Liikelaitoksella on lainaa European

Investment Bankilta jäljellä	<u>129 994 057,78</u>
Erääntyvät lainat yhteensä	<u>145 088 397,40</u> =====

11

Leasing- ja vuokravastuut

Seuraavalla tilikaudella maksettavat	4 500,00 euroa
Myöhemmin maksettavat	<u>4 700,00 euroa</u>
Yhteensä	<u>9 200,00 euroa</u> =====
Tilinpäätös 31.12.2013:	
Leasing- ja vuokravastuut v. 2014	4 300,00 euroa
Leasing- ja vuokravastuut 1.1.2015 alkaen	<u>4 500,00 euroa</u>
	<u>8 800,00 euroa</u> =====

12 Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt

Metron automatisoinnin hankinta/sopimuserimielisyydet

Siemens Oy on vaatinut Helsingin käräjäoikeudessa vahvistuskanteella HKL:ää suorittamaan HKL:n vähentämän kauppahinnan osan koskien hankintasopimuksen 2. maksuerää. HKL:n tekemä vähennys perustuu Siemensin oleelliseen viivästykseen toimituserän 1 osalta hankintasopimuksen viivästyssakkoja koskeviin ehtoihin. HKL:n viivästyksen vuoksi hankintasopimuksen mukaisesti tekemän vähennyksen määrä 2. maksuerästä on yhteensä 606 371,06 euroa. Asian käsittely on kesken Helsingin käräjäoikeudessa.

Metron automatisoinnin hankinta/Herttoniemen vesivahinko

Herttoniemen metroaseman teknisissä tiloissa tapahtui helmikuussa 2010 vesivahinko, jonka seurauksena metron automatisointihankkeeseen liittyviä kaapeleita mahdollisesti vaurioitui. Hankintasopimuksessa oli edellytetty, että Siemensillä on riittävä vakuutus esinevahinkojen varalta. Siemensin vakuutusyhtiö Pohjola Vakuutus Oy on suorittanut vakuutuksesta Siemensille vakuutuskorvauksen vaurioituneista kaapeleista. Pohjola Vakuutus Oy on vaatinut Helsingin käräjäoikeudessa 18.12.2012 HKL:ää suorittamaan regressinä Pohjola Vakuutus Oy:n suorittaman vakuutuskorvauksen yhteensä n. 400 000 euroa. HKL kiistää vaatimuksen perusteeltaan ja määrältään. Asian käsittely on kesken Helsingin käräjäoikeudessa.

Metron automatisointihankintaa koskevien sopimusten purkaminen ja niihin liittyvä vahingonkorvausvaatimus

HKL:n johtokunta oikeutti 18.12.2014 purkamaan HKL:n ja Siemensin väliset metron automatisointia koskevat hankintasopimukset. HKL purki hankintasopimukset 21.1.2015 Siemensille todisteellisesti tiedoksi annetulla kirjeellä.

Puretun Helsingin metron automatisointia koskeneen hankintasopimuksen kauppahinta oli 99,9 milj. euroa. HKL on suorittanut ko. sopimuksen perusteella Siemensille maksueriä yhteensä 24,6 milj. euroa, joka sisältää vuonna 2012 sovitun etenemissopimuksen mukaisia ns. LOP-maksuja 1,8 milj. euroa. Metrovarikon laajennuksen automatisointia koskevan hankintasopimuksen kauppahinta oli 18,1 milj. euroa, ko. sopimuksen perusteella HKL on suorittanut Siemensille maksueriä 13,4 milj. euroa, sopimuksen purkumenettely on vielä kesken. Puretun Länsimetron automatisointia koskeneen hankintasopimuksen kauppahinta oli 56,3 milj. euroa, ko. sopimuksen perusteella Länsimetro Oy on suorittanut Siemensille maksueriä 11,3 milj. euroa. Länsimetroa koskevat maksuerät eivät ole HKL:n kirjanpidossa.

HKL vaatii Siemensia purun johdosta palauttaman koko maksetun kauppahinnan, HKL voi tarvittaessa käyttää tässä Siemensin antamia vakuuksia. HKL:llä tulee olemaan Siemensia kohtaan hankintasopimusten purkamiseen liittyvä vahingonkorvausvaatimus, jonka suuruus on kymmeniä miljoonia euroja.

Siemens on kirjelmöinyt HKL:lle, ettei purkuun ole sopimuksenmukaisia perusteita, ja on julkisuuteen antamassa tiedotteessa indikoidut tulevana esittämään HKL:ää kohtaan vaateita, joiden määrä Siemensin mukaan on yli sata miljoonaa euroa.

Todennäköistä on, ettei purkuun liittyvistä erimielisyyksistä päästä neuvottelemalla sovintoon, vaan että erimielisyyksien ratkaiseminen siirtyy yleiseen tuomioistuimeen. Osapuolten vaatimukset tulevat yksilöitymään ja määrittymään haasteessa ja vastahaasteessa.

HKL toteaa joutuneensa viimeisenä vaihtoehtona turvautumaan purkuun, koska Siemens ei ole täyttänyt sopimuksen mukaisia velvoitteitaan aikataulun ja toimituksen sisällön osalta ja kun käydyissä neuvotteluissa ei saavutettu sellaista ratkaisua, joka olisi ollut toimituksen sisällön, aikataulun ja kustannusten kannalta ollut HKL:lle mitenkään hyväksyttävissä. HKL katsoo, että purkuun on ollut asianmukaiset perusteet. Siemensin kaikki vaatimukset asiassa ovat näin perusteettomia.

Automaattimetrohankkeen käsittely HKL:n taseessa 31.12.2014 on kuvattu sivulla 11.

13

Kirjanpitoaineiston säilytys

Tasekirja säilytetään paperilla. Muu kirjanpitoaineisto säilytetään paperilla ja/tai tietotojärjestelmissä noudattaen kirjanpitolain ja -asetuksen vaatimia säilytysaikoja.

Ostolaskujen arkistointi

Hankintapalvelut hoitaa HKL-liikelaitoksen ostolaskutositteiden (liitteen) arkistoinnin sähköisesti.

14

Luettelo kirjanpito kirjoista ja tositteiden lajeista sekä säilytystavoista

14.1

Kirjanpito kirjat

Tasekirja I ja II, erikseen sidottuna
Tosittepäiväkirja, CD-levyllä
Päiväkirja, CD-levyllä
Pääkirja, CD-levyllä
Ostoreskontra, paperitulosteina ja tietojärjestelmässä
Saatavareskontra, paperitulosteina ja tietojärjestelmässä
Käyttöomaisuusrekisteri, CD-levyllä
Asuntokiinteistöjen vuokrankantoluettelot (taulukkolaskentapohjainen), tietojärjestelmässä ja paperitulosteina
Kiinteistöluettelot (taulukkolaskentapohjainen), tietojärjestelmässä ja paperitulosteina
Palkkatiedostot:
- Henkilöstöhallinnon informaatiojärjestelmässä ja paperitulosteina
- Tuntipalkkaisten työntekijöiden palkanlaskentajärjestelmässä ja paperitulosteina
Vaihto-omaisuuskirjanpito, paperitulosteina ja tietojärjestelmässä
Varastomäärä- ja arvoluettelot, paperitulosteina ja tietojärjestelmässä
Irtaimistorekisteri, paperitulosteina ja tietojärjestelmässä.

14.2

Tositelajit

Kaikki tositteet säilytetään paperitulosteina ja/tai tietojärjestelmässä.
Tositelajit ovat:

- Varastotositteet
- Myyntitositteet
- Ostotositteet
- Käyttöomaisuustositteet
- Kassatositteet
- Pankkitositteet
- Talpan tositteet
- Henkilöstökassatositteet
- HKL-yritysten sisäiset muistiotositteet
- Valmistus omaan käyttöön -muistiotositteet
- Muistiotositteet
- Liittymätositteet
- Tuloksen kirjaustositteet
- Korkolaskut
- Kaudenvaihdekirjaustositteet

	Toteutunut 31.12.2014	Investointibudjetti 2014	Ero
HKL-Liikelaitos			
Tuotantoinvestoinnit			
Aineettomat oikeudet	140 138,51	30 000,00	110 138,51
Tehdas- ja tuotantorakennukset	4 372 029,70	5 180 000,00	-807 970,30
Koneet ja kalusto	0,01	0,00	0,01
Atk-laitteet	0,00	40 000,00	-40 000,00
Osakkeet ja osuudet	139 013,25	0,00	139 013,25
Yhteensä	4 651 181,47	5 250 000,00	-598 818,53
Joukkoliikenteen perusinvestoinnit			
Aineettomat oikeudet	32 754,59	120 000,00	-87 245,41
Hallinto- ja laitosrakennukset	4 978 797,87	9 730 000,00	-4 751 202,13
Tehdas- ja tuotantorakennukset	0,00	200 000,00	-200 000,00
Muut rakennukset	1 287 323,10	4 010 777,00	-2 723 453,90
Kiinteät rakenteet, maa- ja vesirakenteet	19 986 696,60	14 320 000,00	5 666 696,60
Kiinteät rakenteet, johtoverkostot ja -laitteet	1 311 575,20	1 465 000,00	-153 424,80
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	-6 987 333,69	33 308 000,00	-40 295 333,69
Henkilö-, paketti- ja erikoisautot	0,00	40 000,00	-40 000,00
Muu koneet ja kalusto	91 204,68	440 000,00	-348 795,32
Yhteensä	20 701 018,35	63 633 777,00	-42 932 758,65
HKL-Liikelaitos yhteensä	25 352 199,82	68 883 777,00	-43 531 577,18

TUNNUSLUVUT	31.12.2014	31.12.2013
Toiminnan laajuus		
Liikevaihto, milj. €	75,6	69,9
Liikevaihdon muutos, %	8,2	4,5
Tulos ja kannattavuus		
Liikevoitto, milj. €	23,9	24,3
Liikevoitto, %	31,6	34,8
Rahoitustulos, %	39,3	44,0
Kokonaispääoman tuotto, %	4,3	4,9
Sijoitetun pääoman tuotto, %	4,6	5,3
Rahoitus		
Omavaraisuusaste, %	62,1	69,0
Quick ratio	1,4	0,4
Current ratio	1,5	0,4
Muut tunnusluvut		
Henkilöstö keskimäärin	150	147
Liikevaihto/henkilö (1000 €)	503	475

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAPERUSTEET**TOIMINNAN LAAJUUS**

Liikevaihdon muutos, % $100 \times \text{Liikevaihdon muutos} / \text{Liikevaihto edellisellä kaudella}$

TULOS JA KANNATTAVUUS

Liikevoitto, % $100 \times \text{Liikeylijäämä} / \text{Liikevaihto}$

Rahoitustulos, % $100 \times (\text{Liikeylijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{poistot}) / \text{Liikevaihto}$

Kokonaispääoman tuotto, % $100 \times (\text{Liikeylijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{rahoituskulut}) / \text{Oikaistun taseen loppusumma keskimäärin tilikaudella}$

Sijoitetun pääoman tuotto, % $100 \times (\text{Liikeylijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{rahoituskulut}) / (\text{Oma pääöma} + \text{Sijoitettu korollinen vieras pääöma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$

RAHOITUS

Omavaraisuusaste, % $100 \times \text{Oikaistu oma pääöma} / (\text{Oikaistun taseen loppusumma} - \text{saadut ennakkomaksut})$

Quick ratio $(\text{Rahat ja pankkisaamiset} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Lyhytaikaiset saamiset}) / (\text{Lyhytaikainen vieras pääöma} - \text{Saadut ennakot})$

Current ratio $(\text{Vaihto-omaisuus} + \text{Lyhytaikaiset saamiset} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Rahat ja pankkisaamiset}) / (\text{Lyhytaikainen vieras pääöma} - \text{Saadut ennakot})$

MUUT TUNNUSLUVUT

Liikevaihto / henkilö (1 000 €) $\text{Liikevaihto} / \text{Henkilöstö keskimäärin}$

MATKUSTAJAMÄÄRÄT JA LINJAKILOMETRIT VUONNA 2014

	Matkat (milj.)		Linjakilometrit (milj.)	
	Toteu- tunut 2014	Muutos-% vuoteen 2013	Toteu- tunut 2014	Muutos-% vuoteen 2013
Raitiliikenne				
Matkat	55,49	-2,15		
Linjakm			5,48	-1,47
Metroliikenne				
Matkat	62,13	-2,17		
Linjakm			14,84	0,58
Vesiliikenne				
Suomenlinnan lautta				
Matkat	1,78	0,68		
Yhteensä	119,401	-2,12	20,33	0,02

Vesiliikenne:

Suomenlinnan Liikenne Oy

MATKUSTAJAKILOMETRIT JA PAIKKAKILOMETRIT VUONNA 2014

Helsingin sisäinen liikenne	Toteutuneet 2014	Toteutuneet 2013	Muutos -% vuoteen 2013 + lis. - väh.
	milj. km	milj. km	
Matkustajakilometrit			
-Raitioliikenne	121,53	124,19	-2,15
-Metroliikenne	392,03	400,73	-2,17
-Suomenlinnan lautta	4,81	4,78	0,67
Yht.	518,36	529,70	-2,14
Paikkakilometrit			
-Raitioliikenne	592,35	595,57	-0,54
-Metroliikenne	2137,33	2124,94	0,58
Yht.	2729,68	2720,51	0,34
Matkustajakilometrit/ paikkakilometrit x 100			
-Raitioliikenne	20,52	20,85	-1,61
-Metroliikenne	18,34	18,86	-2,74

Tilinpäätös 31.12.2014

HKL-LIIKELAITOKSEN TULOS JA TOIMENPITEET SEN JOHDOSTA

Tilikauden tulos osoittaa 2 861 101,84 euron suuruisen poistoeron lisäyksen ja 1 419 112,27 euron suuruisen investointivarausten lisäyksen jälkeen ylijäämää 1 805 039,99 euroa.

Helsingissä 24. päivänä helmikuuta 2015

Ville Lehmoskoski
toimitusjohtaja

Yrjö Judström
hallintojohtaja

Juha Saarikoski
Infrayksikön johtaja